

4. Шамота Г.М. Вдосконалення методів оцінки вибуття виробничих запасів / Г.М. Шамота, О.І. Федько // Економічні погляди: теорія і практика: збірник тез наукових робіт МНПК (3-4 лютого 2012 р.): у 2-х ч. – Одеса: Центр економічних досліджень та розвитку. – 2012. – Ч. II. – С. 28–31.

Гик В.В.,

канд. екон. наук, доцент кафедри обліку та аналізу
Національний університет «Львівська політехніка»
м. Львів

ВПЛИВ ІНСТИТУЦІЙНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ КЛАСТЕРУ НА СИСТЕМУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Основною метою економічної політики України є зростання конкурентоспроможності вітчизняної продукції та збільшення частки національних підприємств на внутрішньому та світовому ринках. Одним із ефективних інструментів підвищення конкурентоспроможності власної продукції та економічного зростання регіонів є діяльність кластеру, як географічно близьких взаємопов'язаних підприємств, об'єднаних єдиними матеріальними, фінансовими й інформаційними потоками. Кластерний підхід може стати одним з дієвих напрямків розвитку економіки України в умовах євроінтеграції, оскільки забезпечує високу конкурентоспроможність вітчизняної продукції.

На сьогодні формування та діяльність кластерів розглядається державними органами влади як один з пріоритетних напрямів розвитку економіки України. На важливості кластерного підходу наголошує Васильєва Л. М., яка зазначає, що він стає одним з базових методів реалізації державної економічної політики та найбільш дієвим і адекватним ринковим механізмом інструментом підтримки національного бізнесу [1, с. 172].

За таких умов виникає необхідність формування системи бухгалтерського обліку діяльності кластеру, яка дозволила б забезпечити інформацією суб'єктів господарювання зокрема і державу загалом в умовах глобалізації економіки.

Концепція кластеру як організаційно-системного інституту заснована на узгоджені інтересів, стійких контактах, соціальних відносинах та співробітництві різних структур. За цим визначенням базовою ознакою кластеру є об'єднання окремих елементів в єдине ціле для реалізації визначеної цілі. З огляду на це на перший план виходить саме інституційна (соціальна) природа кластеру, що у свою чергу визначає його високу значимість для розвитку окремих територій. При цьому першочерговим завданням є визначення специфічних особливостей кластера.

Засновник кластерної теорії М.Ю. Портер виділяє наступні основні властивості кластерів:

1) географічна локалізація, тобто організації, що входять у кластер розташовані на певній території;

2) технологічний взаємозв'язок галузей – в кластері присутні підприємства різних галузей, технологічно зв'язані між собою;

3) критична маса – для відчутності впливу кластеру на конкурентоспроможність компанії необхідна наявність значного числа учасників взаємодії;

4) взаємозв'язок між підприємствами, тобто кластер характеризує більш глибокий розвиток виробництва через взаємозв'язок підприємств [2, с. 134].

Фахівцями Міжнародної організації економічних знань та розвитку підприємництва виділені такі характерні особливості притаманні кластеру: 1) географічна концентрація дає учасникам кластеру наступні переваги: доступ до специфічних ресурсів певного регіону, зниження трансакційних витрат, доступ до інформації, соціального капіталу; 2) спеціалізація: кожний кластер об'єднує учасників у певній сфері діяльності; 3) множинність учасників: кластери включають не лише підприємства, а громадські організації, навчальні заклади, представників фінансового сектору тощо; 4) конкуренція та кооперація: характерне поєднання цих двох видів взаємодії між учасниками; 5) критична маса, необхідна для досягнення внутрішньої динаміки; 6) життєвий цикл кластеру: орієнтація діяльності на довгострокову перспективу; 7) інновації: підприємства учасники кластеру залучені до процесу технологічних, комерційних та/або організаційних змін [3, с. 27].

У ряді праць [4, с. 33; 5, с. 80] автори наводять інституційні особливості кластера як форми організації економічної діяльності: наявність у складі кластера підприємств різного розміру; здійснення підприємствами кластера спільної діяльності на обмеженій території з виробництва певного типу продуктів; координування підприємствами частини їх діяльності в конкурентному середовищі за допомогою механізмів ринку; наявність коопераційних взаємозв'язків між учасниками кластера, опосередкованих загальними нормами і цінностями; формальний і неформальний взаємовплив, взаємодоповнення і співробітництво підприємств; швидке поширення нових знань і досвіду від одного підприємства до інших; відкритість кордонів для залучення в кластер нових учасників; рухливість внутрішньої структури кластера, що забезпечує здатність до швидкої трансформації з метою адаптації до змін зовнішнього і внутрішнього інституційного середовища.

Дослідження основних характерних особливостей кластеру свідчить про їх суттєвий вплив на організацію та методологію формування облікової інформації (табл. 1).

За результатами аналізу наукової літератури встановлено та обґрунтовано специфічні особливості кластеру як організаційної структури. Наведені пропозиції спрямовані на уточнення інституційних особливостей кластеру, які важливо врахувати в процесі створення системи бухгалтерського обліку.

Таблиця 1 Вплив особливостей кластеру на побудову бухгалтерського обліку

Назва особливості	Вплив на бухгалтерський облік
1. Організаційно-правова форма (наявність юридичної особи)	Організація та ведення бухгалтерського обліку спільної діяльності в кластері
2. Наявність учасників різних сфер діяльності та взаємовідносин між ними	Ведення бухгалтерського обліку спільної діяльності та формування фінансової звітності
3. Географічна концентрація	Доступ до облікової інформації та формування у бухгалтерському обліку інформації про трансакційні витрати
4. Управління	Організаційна структура кластеру та система управління впливають на створення та розподіл спільних активів, капіталу, зобов'язань

Джерело: сформовано автором

Список використаних джерел

1. Васільєва Л. М. Кластеризація як інструмент модернізації регіональної економіки / Л. М. Васільєва // Вісник Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету. 2015. № 1(35). С. 172-175.
2. Портер М. Конкуренция: учеб. пособие / М. Портер. – М.: Изд. дом «Вильямс», 2003. – 495с.
3. The Cluster Policies Whitebook / Andersson T., Schwaag-Serger S., Sorvik J., Wise Hansson E. – Sweden : IKED, 2004. – 266 p.
4. Василенко Н. В. Роль кластеров в институциональной структуре инновационной экономики / Н. В. Василенко, Л. Р. Вахитова // Бизнес. Образование. Право. Вестник Волгоградского института бизнеса. 2015. № 4 (33). С. 31-34.
5. Акинфеева Е. В. Институциональные особенности и динамика формирования и развития кластеров в России / Е. В. Акинфеева, Б. А. Ерзнкян // Журнал экономической теории. Инновационная экономика. 2014. № 1. С. 79-89.

Гільорме Т.В.,

канд. екон. наук, доцент, доцент
кафедри статистики, обліку та економічної інформатики
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
м. Дніпро

**УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО
ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ**

Сучасна ринкова економіка спонукає підприємства до впровадження новітньої техніки та технологій, розширює діапазон можливостей щодо використання нових фінансових інструментів та механізмів. Оцінка ситуації, яка склалася зараз в Україні, показує, що більша частина споруд, техніки і